55 *Lit*...
d wszego złego, W...
wszelkie...
ánie
orze...

grzech

wiec...

...istwa...

...is Pan...

...niem skrzydeł swoich

Modl...

I ...E. ktorego O...
...oim rozu...

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam d[illegible] plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis ter minatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissim[illegible] esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte im perare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum te- nuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quar- tana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditũ reliquisse, quar- tanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas bre

B ues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditur in arte versato abunde constet in morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalẽ, sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nõ loquitur de huiusmo- di quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrẽ dicatur potius, si nos propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,

C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indica tionem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus ratio- nem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a prin- cipio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi, qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventri- culus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus rationem instituere prout tẽpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet Auicen. in quarta[illegible] Vbi enim curans medicus co-

D gnouerit multas la[illegible] vndique debeant, antequam morbum adaugea[illegible] que præscribatur, quo maiori ex parte deuictas [illegible] assequetur; postea vero vsque ad consistentiã m[illegible] t viros in illud vsq; tempus fe- rendo oneri suffic[illegible] lutum quæsitũ, mox (cũ paucis Chyrurgicum fo[illegible] maceuticum ventum est in quo primum multis c[illegible] bus probatum fuit, quartanam a principio lenite[illegible] pit 1. ad Glauc. & male agere medicos illos rec[illegible] ibus insequentes, contra Gal.

mentem

Comine

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam di-
plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis ter-
minatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimu
esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte im-
perare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius
sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum te-
nuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quar-
tana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si
quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditũ reliquisse, quar-
tanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas bre-
B ues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat
in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditur in arte versato abunde constet in
morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalẽ,
sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto
tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nõ loquitur de huiusmo-
di quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod
subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita
vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse
vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrẽ dicatur potius, si nos
propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum
accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,
C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indica
tionem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus ratio-
nem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a prin-
cipio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio
plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi,
qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum
præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventri-
culus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus
rationem instituere prout tẽpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus
clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet
Auicen. in quartana ab initio administrari possit. Vbi enim curans medicus co-
D gnouerit multas latitare cruditates, quæ absumi vndique debeant, antequam
morbum adaugeant, tunc ab eo cibus tenuis eo vsque præscribatur, quo maiori
ex parte deuictas a calore, & consumptas ieiunio assequetur; postea vero vsque
ad consistentiã morbi pleniorem cibũ imperet, vt viros in illud vsq; tempus fe-
rendo oneri sufficere valeant. Post huiusmodi solutum quæsitũ, mox (cũ paucis
Chyrurgicum fontem absoluerimus) ad Pharmaceuticum ventum est in quo
primum multis cum rationibus, tum auctoritatibus probatum fuit, quartanam
a principio leniter esse tractandam, vt Gal. præcipit 1. ad Glauc. & male agere
medicos illos recentiores, qui nonnullas è veteribus insequentes, contra Gal.

mentem

POWROT DOBREGO PASTERZA DO OWCZARNIE SWOIEY, WIELKIEGO MĘCZENNIKA CHRYSTUSOWEGO, BISKUPA KRAKOWSKIEGO, PATRONA KORONY POLSKIEY, STANISŁAWA SWIĘTEGO,

przy iego solemnym, Roku 1089. ze Skałki ná Zamek Krákowski Przenieśieniu

ODPRAWIONY.

á potym

KAZANIEM,

Roku 1719. Dniá 27. Wrześniá, w Uroczystość doroczney pámiątki tegoż Przenieśienia, w Bázylice Káthedrálney Krákowskiey, w pámięćiách licznego Audytorá

ODNOWIONY,

PRZEZ

X. MARCELLA DZIEWVLSKIEGO, Fránćiszkáná S. T. B. D. pp.

W KRAKOWIE,
w Drukárni, Fránćiszká Cezárego, I. K. M. y I. O. X. I. M. X. Biskupá Krákowskiego, Xiążęćiá Siewierskiego, tákże Przesławney Akádemij Krákowskiey Ordynáryinego Typografá.

MIECZ w XIĘZYCU, Kleynot to ŁUKOSKICH Herbowny;
XIĘZYC sławą prześwietny, MIECZ do prac hártowny.

XIEZYC co raz ná Nowiu ákcyi heroicznych,
Przez ktore Polską zrosłá w Pełnią ozdob ślicznych.

MIECZ w Márśowych potrzebách choć ták otłuczony,
Iednák go ma Oyczyzná dosyć do obrony.

I.

Męźny Przodek ŁVKOSKICH, znáć że y cnotliwy,
Czártá, ćiáłá, y świátá, zwyćięzcá szczęśliwy.
Ná znák tego Rycerstwá, ták rozumieć trzebá:
Vtchnał MIECZ swoy w XIEZYCV, idacy do Nieba.

II.

Cmy wielkie Nieprzyiaćioł ná to się skupiły:
By wszytkę sławę Polska do szczętu záćmiły.
XIEZYC w MIECZ uzbrojony, záżył swey dzielności:
Wyćian gładko z Oyczyzny te wszytkie ćiemności.

III.

MIECZli to? czyli też KRZYZ? czy iednoż oboje?
Wolno trzymáć iák kto chce: tákie zdánie moie.
KRZYZ Miecz strászny ná Czárty; MIECZ Krzyż ná pogany:
Y tym, y tym, ŁVKOSKICH Dom zápráco wany.

IV.

W Kandorze Liliowym chodzac XIEZYC złoty:
Oświeca tę Kráinę, splendorámi cnoty.
Złoty zásczyca ziemię, á biały pogodźi
Niebo, gdy więc zá chmurę niełáski záchodźi.

PERILLVSTRI & ADMODVM REVERENDO DOMINO.

D. NICOLAO ŁUKOSKI,

Sacri & Candidissimi Ordinis Canonicorum Regularium Præmonstratensium, Conventûs Sanctimonialiũ Divi NORBERTI, & Ecclesiæ Parochialis Zwierzynecensis,

ad Cracoviam,

Prælato, Præposito Dignissimo.

A*Zebym choć nayostátnieyſze* inter clientes tuos *mogł otrzymáć mieyſce, Przenośinami Wielkiego Męczenniká Chrystusowego, Pátroná Korony Polskiey* STANISŁAWA S. *do tey fortuny toruię ſobie drogę.* Perillustris & Admodùm Reverende Domine. *Y ták trzymam, że nie záwrzeſz ſercá twego przed ták zacnym Gośćiem, ktory ze Skałki ná Wawel przenoſząc ſię, nie ma zá fátygę na Zwierzyniec uczynić dygressya; do Ciebie miánowićie: do ktorego káżdey cnoćie, y káżdemu cnotliwemu nie z drogi; u ktorego, cokolwiek dobrego, wſzytko to gość miły:* Delectant alios divitiæ, dignitates, voluptates: te ſuper omnia delectant virtutes. *Wrodzony twoy oſobliwey ſczerośći Kándor, y ſczera z oczu twych pátrzaca dobroć, przychylność, uniżoność, y wſzytkie dobrego człowieká* attributa, *godnego, mądrego* qualitates, *pewniećby iáko w śieć, honory, y fortuny náganiáły: gdyby im podźiwienia godna modeſtya twoiá,* generoſa honorum contemptrix, *tego nie broniłá:* Vt quæ alios prætereunt, tu hæc prætereas; quæ alios ſpectabiles faciunt, tu hæc deſpicias. *Nie wſpominam* Avitos *Szláchetnego Domu twego* ſplendores; *Antenatow, y Kolligatow wyſokiemi ozdobnych Tytułámi, heroicznemi wſławionych dźiełámi, wielkimi przećiw BOGV y Oyczyźnie ſłynacych zasługámi,* Viros glorioſos: *boś tym wſzytkim záſzczytem pogárdźiwſzy, wolał* gloriari in Cruce Domini. *Obrałeś ſobie miáſto promocyi, wzgárdę świátá: miáſto præeminencyi, głęboką pokorę;* & Genus affine Cælo, *Prześwietna* Canonicorum Regularium Præmonstratenſium, in ſuprema Sede w ADRYANIE IV. *po Arcybiſku-*

 pich,

pich, Biſkupich Kátbedrách, á nie rzadko, y nie iákokolwiek, ále ná ſtáwę po cáłym świećie wydátna Fámilia: In firmamento Eccleſiæ Ordinem claro nitore coruſcantem. (Bonif. VIII.) Wſżák y Polſká widźiáłá natos ad Infulas, Præmonſtratenſes: LVDWIKA STĘPKOWSKIEGO Kámienieckim, WOYCIECHA THOLIBOWSKIEGO, (iák piſze Kochowſki Clim: 1. L. 3.) Poznáńſkim Infułatem. Obráłeś ſobie Fámilia, ktorey Oryginał ſámá świątobliwość: Inventor, Inſpirator, & Educator ſam BOG; Mátká, Promotorká, y Protektorká Nayśw: MARYA PANNA. Krolowa Anjelſka, S. Pátryárſze y godnym Synom tę dáłá Inweſtyturę: Ipſa ferens textam Phæbi de limine veſtem. Obráłeś ſobie Fámilia, nie tylko wſpomnienia, ále też podźiwienia godnymi Subjectámi, Wielkimi Sługámi Boſkimi zágęſzczona, w świątobliwość láśnie Oświecona: Virtutum ſplendoribûs illuſtratam, (Innoc: IV.) Owę Fámilia, ktora to nieprzyiaćiołom Kośćiołá B. Herezyárchom y Heretykom mocne dawáłá repreſſalia: Wiárę ś. mądrymi głowámi, prácowitemi rękámi y ięzykámi, cudámi, modlitwámi wſpierálá, życiem włáſnym záſtępowáłá, krwią Męczeńſką pieczętowáłá: ſłuſznie od Klemensá VIII. Perpetuum Virorum fortium, & fidei Catholicæ progugnatorum Seminarium názwána. A żebyś ſię in Album Prædeſtinatorum doſtał: pro Sago & Toga, obráłeś ſobie Stolam Candidam, kolor y rzecz niewinnośći, zapáchem dobrego przykłádu wonnieiący: Sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Aczkolwiek Słońcá ná Niebie pokázowáć, dobrego chwalić nie potrzebá: przećiężbym ia rad, ná poćiechę cnotę kocháiących, áby po częśći námienił: iák wielka Sacer ac Candidiſſimus Ordo ma z Ciebie ozdobę; gdyby mnie twoiá rzetelna nie záchodźiłá inhibicya: dla ktorey, iáko filius obedientiæ, y ſługá twoy, nie śmiem bydź woli Páńſkiey refractarius: że prælegiſti eſſe laudabilis, quàm videri & dici. y teyć Cnoty winſzuiąc, tym lichym niegodney prace moiey prezentem, me tuis obſequijs devoveo. Zyczac od BOGA, ażeby ſię wſzytkie fawory, łáſki, błogoſłáwieńſtwá, poćiechy iego: wſzytkie honory, fortuny, pomyślnośći, do Ciebie: á od Ciebie wſzytkie przećiwnośći, żeby ſię przenioſły, Przenieśieniec STANISŁAWA S. dedykuię. Zeby y w tobie BOG był iák naydłużey ná tym świećie pochwalony; y ty w BOGV, żebyś był ná zdrowiu & in abundantia ſpiritualium & temporalium bonorum utwierdzony; żeby y Boſka w Tobie, y Twoiá w BOGV chwałá, y docześnie wiekowáłá, y wiecznie żeby trwáłá Imieniem STANISŁAWA S. toć moie Votum intymuię: STANISLAVS, ſit tua STANSLAVS. Zyczę ſercem, ięzykiem y piorem. Crac: D. 30. Maij, 1722.

Perilluſtris & Admodùm Reverendæ
Dominationis Tuæ

Indignus & Devinctiſſimus Servus

Fr. MARCELLUS DZIEWULSKI Franciſcanus.

Bonus Paſtor. *Joan. 10.*
Dobry Pàſterz.

BEdźie táki, w upornym zdániu ládáiáki, że rzecze: iák fortuná nie ſzczera, co ſię iey przebiera: *Speſq́ hominum vanas inſidioſa facit;* iák przyiaźń,| ktora ſię zmieniłá, nigdy prawdźiwa nie byłá: *Amicitia quæ deſinere potuit, nunquam vera fuit;* iák wino nie pewne, co po nim prágnienie: *Arguit vinum ſitis, quod non ſit de bono genimine vitis;* ták dobry, nie ze wſzytkim dobry, co ná rozbrát ſzczodry: *Si tu ad ſiniſtram ieris, ego dexteram tenebo &c.* znáć mu ſię bydź dobrym uprzykrzyło: że ſwoich pożegnawſzy, iuż mu do nich powroćić ná wieki nie miło: *nec revertetur ultra.* Cießyli ſię Polacy Henrykiem Walezyuſzem: że Páná dobrego doſtáli, tey nadźiei byli, *non fraudati à deſiderio ſuo*; áleć ſię bárźiey záſmućili, gdy im ukradka do Fráncyi wyiachał; ážeby powroćił, iuż ſię go nie doproſili: *noluit Ioſias reverti.* Rzymiánie słußnie ſię żalili, że Oycowie SS. od Roku 1306. aż do Roku 1377. ná nich nie łáskáwi byli: kiedy Stolicę Apoſtolską Klemens V. ze Włoch do Fráncyi przenioſzſzy, ták ſię tám y ſwoich Sukceſſorow znęćił: że choć niektorych włáſne ich śluby, niektorych kazuſy, niektorych gorace proſby y płáczliwe Rzymianow ſuppliki, niektorych Boskie (miánowićie przez S. Brygidę) nápomnienie obowięzowáło: przećię oni w Awenionie śiedźieli. Aż Grzegorz XI. zá pogrożką ſámego BOGA, przez pomienioną S. Brygidę: zá oſobliwą S. Kátárzyny Seneńskiey inſtáncyą, nie ták dálece o Rzymian, iáko ſię boiáźliwy, pożadány 1377. Roku uczynił do Rzymu powrot: *Huncq́ reducem ſors proſpera ſiſtit.* Dobry ná dobrych, nie dobrodźiey ná złych Woyćiech S. Prážanow po dwákroć odſtąpiwſzy: raz záledwie uproſzony, á ráczey posłußeńſtwem przymußony, ßczęśliwą prezencyi ſwoiey uczynił im reſtytucyą. *Reverſus eſt* Quem videre præmium eſt, cum*

Stroż. Pat. — *S. Ambr.* — *Floret.* — *Gen. 13.* — *Iob. 7.* — *Pſ. 77.* — *2. Para. 36* — *Kwiátk.* — *Catull.* — ** Reg. 12.*

A *quo*

Ennod. de Epiph. *quo habitare securitas*; drugi raz, iużći śię ná to námowić nie dał: *Non plus ultra.* y choć go gwałtem, Roku 1038. Káthedrę Gnieźnieńską náſzedſzy, Polakom wydźieráli; przećię go nie doſtáli: *Nec Sanctus passus est Ossa sua ad gentem apostatricem referri.* Longin L. 2. circa fin. Dobry ze wſzytkim Doktor Narodow Páweł S. á Miletánom dobroći iego ná raz ſztuká. Do czáſu ich obecnośćią ſwoią ubłogosłáwiwſzy, ná pożegnániu tą żáłosną záſmućił nowiną: Act. 20. *Amplius faciem meam non videbitis*: Więcey twarzy moiey nie oglądaćie. Ná to śię był y S. Chryzoſtom záwźian: kiedy ná Baron. Roku P. 438. wygnániu w Románie świat ten pożegnawſzy, Ciáłá ſwoiego wźiąć do Konſtantynopolá, y ruſzyć náwet z mieyſcá nie dał, áż ledwie zá pokorną Theodozyuſzá Ceſarzá ſuppliką. Coż mi po tym (rzecze káżdy ſwey oſoby pártyzánt) że kto dobry? kiedy ſobie tylko: Cicero. *suis commodis natus.* Dla ſwoiey prywáty, ieno go ćień ná świećie: Virg. 6. Æneid. *Ostendunt terris hunc tantum fata*; dla ſwoiey wygody, pokazał śię y ſchował śię: Sap. 4. *raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus.* im lepſzy, godnieyſzy, wygodnieyſzy; tym nam większą w odſtąpieniu nas uczynił krzywdę: Archel. Rex Macea. de Euripid. *Nulla enim in vita contingere potest major jactura, quàm si vir sapiens* (á dopieroż *bonus*) *moriatur.* To mi dobry, co śiebie mánie tylko dla śiebie: *Bonum est sui communicativum.* Dobry nád dobrymi S. Páweł Philippenſom: żeby śię y z świátem mizernym rozłączywſzy, do roskoſzney z Chryſtuſem kompánii doſtáć śię iák nayprędzey duſzkoby: Philip. 1. *Dissolvi & esse cum Christo*; y dla nich ná tym pádole płáczu zoſtáć mu ieſzcze trzebá: *manere in carne necessariũ propter vos.* Dobry cáłemu świátu S. Ignácy Loiolá: żeby był wolał niepewien zbáwienia ſwoiego żyć; á Bogu y duſzom ludzkim służyć: *Beatitudinis incertum vivere, & interim Deo inservire & proximorum saluti.* A w ſtárym Teſtámenćie, dobry źiomkom ſwoim Iozef: że mu z nimi wiekowáć niepodobna; áby kośći ſwoie mieć przy nich, że mu śię podoba: Gen. 50. *Asportate ossa mea vobiscum.* I ztądći ia Wielkiego Solemnizántá dźiśieyſzego, tey tu Prześwietney Bázyliki Gospodarzá, tey Przezacney Dyecezyi Páſterzá, tey tu láśnie Oświeconey Kathedry Poſſeſſorá, Biskupá Krákowskiego, á teraz Pátroná cáło-Polskiego, Męczenniká Chryſtuſowego STANISŁAWA S. nieprzebráną miárkuię, y wſzytkim w ludźiach pożytku ſwego upátruiącym intymuię Dobroć: że śiebie udźielny: 1. Cor. 9. *Omnibus omnia factus*: po chwalebney ná plác Męczeńſtwá expedycyi; po ſzczęśliwey do Niebá wypráwie, życzliwy nam wſzytkim, dźiś Rok ſześćſetny trzydźieſty, iák Solemny ná to An. 1089. Longin. mieyſce uczynił powrot. Ktory ia Powrot dálſzym reprezentowáć będę Kazániem. Ná częśċ &c.

Dobry

DObry STANISŁAW Rodźićielskiey dowod cnoty: *Ex fructibus eorum cognoscetis eos*; Oycu Wielisławowi, wiele dodał sławy: *Sapiente filio Pater gloriatur*; Matká iego Bogná, BOG zna, co zá poćiechę z tego ſyná ma: *gaudium, quia natus est*: Nie ládá ſyn, że iedynak: *quod rarum, hoc carum*: że ſię BOG o niego trzydźieśći lat prośić kazał: *petite & accipietis*: nierychłego lecz dobrego dał: *Datum optimum desursum.* * Vrodźił ſię STANISŁAW ná drodze, drogi ználeziony kleynot: *non est digna ponderatio continentis animæ*; godny Viátorow do Niebá Przewodnik: *super semitas justitiæ.* Vrodźił ſię pod żniwá, goſpodárny Domu Bożego robotnik: *dignus operarius.* Vrodźił ſię w naygoręt ſze láto, ogniſty BOGA y bliźniego miłośnik: *Amator fervidus.* Vrodźił ſię w południe, iák słońce nayiáśnieyſze: *meridiana lux clara*: ážeby Polskę od południowego obronił Szátáná: *ab incursu & Dæmonio meridiano*; ážeby ſię od upału grzechowego, wiernym Chryſtuſowym, zbáwiennym ſtał chłodnikiem: *umbraculum meridiani*; ážeby záśiadáiacym do obiádu ćieleſnego wiernym, obiad Duchowny zá ſtáwił: *Prandium bonum.* Vrodźił ſię, gdy Mátká Inwentarzá doyrzawſzy z folwárku powracáłá: poſpolitych páſterzow doyrzawſzy, Páſterzá duſz ludzkich ná świat wydałá. *Pastor bonus, & Patronus.* Vrodźił ſię w ćiernisku, ážeby złymi nálogámi zágęſzczona źiemię z tey piekielney wyplenił zárośliny; ážeby pokazał, iż do świátá y ćiáłá, nie przylepká z niego, lecz ćiernie będźie: *mortificatus carne.* Wielki Kápłan: *Sacerdos magnus*: toć nie źiarnko; á więc go ćiernie złośći ludzkiey nie záduśi: *Deprimitur, non opprimitur*; y w ćierniu sławny, gdy niezmázány: *Lilium inter spinas.* Rodźi ſię pod dębina: w Wierze S. w Cnoćie, w žárliwośći, w ćierpliwośći trwáły iáko dab: *robustus & validus*; prędzey go niecnoto złamieſz, niż ná twoię ſtronę nákłoniſz: *Frangitur, non cedit.* Rodźi ſię przy ſtudni ten, z ktorego cáła Polská wiele dobrego wyczerpnęłá: *multa bona.* W Kośćiele S. M. Mágdáleny ochrzcony, z delinkwentow wieleż on uczynił penitentow: *agentes pænitentiam.* Wźiął imię STANISŁAW; że go nie záwiodł: przyznay káżdy, ſtań y sław: *Gloriosus Deus in Sanctis suis*: że po krwi y cnoćie Szláchćic; imieniem y rzecza SZCZEPANOWSKI; w zasługách y dźiełách heroicznych owemu Ierozolimskiemu SZCZEPANOWI rodzony Brát; łask Boskich, ozdob niebieskich pełny, w Polu Sármáckim ręka Iezuſowa záſádzony, á teraz w Domu Bożym militujacym náuka y przykłádem, w tryumfuiacym chwała ozdobiony ſzczep: *Plantatus in Domo Domini.*

Mat. 7. S. Bonav. Ioan. 6. * Iac. 1. Eccl. 6. Psal. 22. Augurel. Is. 18. Psal. 90. Eccli. 34. Tob. 2. 1. Petr. 2. Prov. 24. Mund. sym. 3. Reg 8.

Dźiećię STANISŁAW nayletnieyſzych wieku ſwego ſtárcow
Dan. 13. przeraſta doskonáłość: przyznałby mu káżdy: *dedit tibi Deus*
honorem ſenectutis. Do ſwywoli kámień, do boiáźni Boskiey,
do náuki wosk, co chceſz to z niego ulepiſz: *imprimes in molli.*
Swięty zwyczay Stáśińká: częſto upada ná koláná: áżeby upá-
dła podźwignął Oyczyznę: modli ſię ilo może, áżeby iey
Hebr. 5. łáskę u BOGA uprośił: *Exauditus pro ſua reverentia.* Iedźie
STANISŁAW do Gnieznà, prawdźiwe Orlę do Oyczyſtego
Gniazdá; Wielki przed BOGIEM y ludźmi do Wielkiey Pol-
ski. á máiac STANISŁAWA, nigdy Polská y nigdźie nie miáłá:
Pſ. 20. *Magna eſt gloria ejus.* Kochány Student, bo tenże dobrych oby-
czáiow Profeſſor. Dobry Grámmátyk: żadnego nieczyſtośćią, nie-
ćierpliwośćią, nieſtátecznośćią tracacego nie powie, á dopieroż
Iac. 3. nie nápiſze ſolecyzmu: *In verbo non offendit.* Dobry Pòètá:
Pſ. 1. wola ſwoię do woli Boskiey w kádencya wiąże: *In lege Domi-*
ni voluntas ejus. Dobry Retor: IEZVSA y MARYA nayczę-
S. Amb. in śćiey wſpomina, toć ozdobnie mowi: *Loquitur plena ſalutis.*
Pſal. 118. Dobry Philozof: należyty żyćia Chrześćiáńskiego ná ſobie for-
Iac. 3. muie árgument: *Hic perfectus Vir.* Dobry Iuryſtá: Práwo Bo-
Pſal. 6. skie w ſercu chowa: *Lex Dei ejus, in corde ipſius*; o zbáwienie
ſwoiey y bliźniego duſze przed BOGIEM, o honor Boski przed
Phil. 1. świátem ágentuie: *In laudem & gloriam Dei.* Dobry Theolog:
nie tylko w głowie, ále też y w ſercu ma BOGA: uznáie madre-
go, ádoruie godnego, kocha dobrego, boi ſię ſpráwiedliwego,
ſzánuie wſzędy obecnego, wyznáie wſzechmocnego:
Eccli 37. *Sapiens animæ ſuæ.* Iedźie STANISŁAW do cudzych kráiow,
iuż domá ſwoimi ozdobny Tálentámi: *Amavit eum Dominus &*
ornavit eum; leći prácowita Pſzczołká tám zbieráć Cnot świę-
tych lekárſtwo, gdźie páiąki, niecnot zbieráią trućiznę: *ex bo-*
no venenum. Powraca do domu z obfitą nowych zasług robotą,
tym polerownieyſzy, że w doskonáłośći Chrześćiáńskiey dále-
ko rośleyſzy; *excrevit in magnum.* Zoſtáie Kápłánem: ná piękny
membran ten święty doſtał ſię Chárákter: *Innocens manibus &*
mũdo corde. Zoſtaie Práłatem: tym nád ludźi więkſzy, że lepſzy:
ex hominibus aſſumptus. Zoſtaie Káznodźieia: Sam *Bibliotheca ma-*
Luc. 24. *nualis*, Biblioteká ręczna: co w uſtách, to w uczynku. *Potens*
opere & ſermone. Co ktoś z Monárchow mowił: żeby trzebá
ábo Krolom Philozofami, ábo Philozofom bydź Krolámi: to
ia rzec teraz muſzę: żeby ábo STANISŁAWOM ſámym
bydź Káznodźieiámi, ábo Káznodźieiom wſzytkim bydź Stá-
nisłáwámi: *Facere & docere.* Zoſtáie STANISŁAW Biskupem.
kontent z tego Kośćioł Boży, przyznáie, że mu tákiego było
trzebá:

trzebá: *Talis enim decebat, ut nobis esset Pontifex*: że Swięty, niewinny: *Sanctus, innocens*; iák Słońce od ćienia, ták on od grzesznikow dáleki: *segregatus à peccatoribus*; w żyćiu swoim wyżey nád Niebo od świátá unieśiony: *excelsior Cœlis factus*; że dobrotliwy: *qui condolere possit*; że około dobrá pospolitego prácowity: *pro populo offerre*. Według Philozofow: *Passio Entis*. Przymiot Istnośći dobroć: z prawda y iednośćia chodźi: *Ens ut sit perfectum, debet esse unũ, verũ, bonũ*. tákći ná świećie dobry, prawdomowcá y prawdoczyniec z trudna dobierze pary: *unus est, & secundum non habet*. Co mowi Kośćioł Boży z Pisma S. o Swiętym Biskupie: *Non est inventus similis illi, qui conservaret legem Excelsi*: *nie ználazł mu się podobny, coby záchowáł práwo Naywyższego*: to się o nászym zyśćiło STANISŁAWIE. Wtedy to pewnie był dyskurs Páná z sługa: nárzekał Pan y mowił: ey Boże! gdźież się też owi dobrzy, wierni, posłuszni, cnotliwi podzieli słudzy? Odpowiedźiał slugá: że zá dobrymi, sprawiedliwemi, dyskretnymi, cnotliwymi Pánámi poszli. Wtedy to mogł w Polszcze záwołáć: co Cycero w Rzymie, czyli Demostenes w Athenách: *Dij boni! quid fecistis? viros bonos abstulistis, nebulones reliquistis*: *Bogowie dobrzy! coście zrobili? żeście dobrych ludźi ze świátá zgłádźili, á łotroweście zostáwili*. Wtedy to Abráhámowi nie ná dźieśiatku, ále ná trzech, bá y ná dwoch targby się z Pánem BOGIEM rozszedł: *Omnes declinaverunt, simul inutiles facti*. Wtedy utrapiona Polská, po Senátorách y wszytkich Dignitarzach pogladáiac, mowić mogłá: co ow nád sadzawka w Ierozolimie nędznik: *Hominem non habeo*. Wtedy to y w stanie Duchownym mogł nie ieden mowić S. Grzegorzá Paćierz: *Ecce mundus Sacerdotibus plenus est; sed tamen in messe Dei rarus valde invenitur operator*. *Quia officium quidem sacerdotale suscipimus, sed opus officij non implemus*. Co pisze Báronius: że Diabeł opętawszy Pánnę, miał táka ná grzechy ludzkie Exhortę: iż Eginárdus co był przy tym, rzekł: O niestetyż, ná cośmy y te czásy násze przyszli! iż nas nie ludźie dobrzy, ále Czárći náuczáia, ći ktorzy ludźie do grzechu pobudzáia. To się ledwie zá Bolesłáwá Krolá śmiáłośći nie iśćiło: żeby się był prędzey Diabeł, niż kto z Duchownych, á dopieroż z świeckich mowić prawdę odważył. Sam tylko STANISŁAW Dobry: to BOGV Izáiasz, y w ogień iść gotow: *Ecce ego mitte me*; to BOGV Moyżesz, y w piekło odważny: *Vadam ad Pharaonem, & dicam ei*. Dobry STANISŁAW: y żárliwość go o Dom Boży ziádłá: *Zelus Domus tuæ comedit me*. Dobry STANISŁAW: y złość go ze świátá zgłádźiłá: *contraria contrarijs pelluntur*.

Hebr. 7. Eccl. 4. Eccli. 44. Ps. 13. Ioan. 5. Hom. 17. Roku 818. Is. 6. Ps. 68.

pellantur. Zchodźi STANISŁAW z oczu Bolesłáwá, ták, Do-
1. Cor. 13. bry ustępuie złemu: *non æmulatur.* Pod protekcyą S. ćiśnie się
MICHAŁA: Dobry do Dobrego czyni rekurs Anioła. W Ko-
śćiele dusz ludzkich Suscypientá Msze SS. celebruie: bo mu
iuż dobra duszę rekommenduie. Przy Ministrze spráwiedliwo-
śći stawa STANISŁAW: żeby do wági sprowádźił Bolesłáwá.
Ná Skałce śmierći czeka: żeby iey kosá tráfiłá ná kámień. Do-
bry Człowiek, y niewinnego złemu, y przy Ołtárzu dostawa
práwá; y Chlebem żywotá dźielić się gotow z nieprzyiaćielem,
Prov. 25. według słow Mędrcá: *si esurierit inimicus tuus, ciba illum.* Ginie
Eccli. 13. STANISŁAW, á rátá nikt nie woła: *omnes tacuerunt*: Nie dźiw
że Krákowiánie gwałt stráćili: bo go ná obronę niewinnośći
nie zázyli. Rozśiekáć wołáią, Biskupá: á nie masz nie po-
zwalam; y nie dźiw że go teraz, y nie raz nie słucháią: *declina-*
Dan. 9. *verunt ne audirent.* Powiedźiał Pan IEZVS Apostołom: że
Luc. 19. *choć wy zámilkniećie, kámienie wołáć będą: Lapides clamabunt.*
Czemużeś Skałko niecnoty nie okrzyknęłá? czemuś, iák owe
przy śmierći Iezusowey Ierozolimskie, nie zádrzáłá? czemuś się
nie spękáłá? Czyliś miáłá sto rozumu? że czego trzyletni
trup od STANISŁAWA wskrzeszony, w Bolesłáwá nie wmo-
wił, tegobyś y ty nie wmowiłá; żebyś z ustalonego w złośći
sercá, większy ogień gniewu wskrzesáłá, według owego: *Qui*
Prov. 9. *arguit impium, sibi maculam generat.* Lecz to pewnie: że dobry STA-
NISŁAW, miękki iáko wosk, że się broniąc do kámieniá nie
bierze; że *durum contra durum*, Skałki przećiwko twárdemu,
2. Mach. 6 krzemiennemu sercu kontr nie applikuie: *patienter sustinens.*
Rozśiekány STANISŁAW: *bonum sui communicativum*, ná po-
Hebr. 4. dźiał się dáie: *usq; ad divisionem*; dobry ieden Biskup ná wiele
dobrych dźieli się Biskupow. P. IEZVS w Pálestynie śiedm-
Luca 4. dźieśiat y dwu Dyscypułow ná cáły świát wysłał: *Misit illos*
septuaginta duos: STANISŁAW w śiedmdźieśiat sztuk y dwie
rozśiekány, ná cáłą się rozruca Polskę; mowiąc z Apostołem:
2. Cor. 12. *libentissimè impendam, & superimpendar ipse.* Złamał Bolesław
Piątek, w ktory ták strásznego náśiekał bigosu. Piątek stáro-
żytność Wenerze poświęćiłá, y ztąd go *Diem Veneris* názy-
wáią. V Bolesłáwá nieczystego czy Swiątek czy Piątek, zá-
Rom. 13. wsze dźień Wenery: *in cõmessationibus & impudicitijs*; że złym
Pánem ubogiemu ludowi záwsze Piątek: *tribulatio & angustia*:
y że STANISŁAW stárał się Niedźielę boiáźni Bożey, chwały
Bożey, wstrzemięźliwośći y miłośći wnieść do Polski: owoż
Ps. 108. mu Wielki Piątek spráwiono: *reddiderunt mala pro bonis.* O łá-
Cant. 5. śnie Oświecona Kathedro! *Quò abijt Dilectus tuus? Gdźie się po-*
dźiał

dźiał Kochanek twoy? Kto zły, niech przepádnie: *diſpereat uſq; ad finem*; Nero, Dyoklecyan &c. *nec nominetur*: y pámiątkę iego niech bies weźmie: *& nomen ejus non memoretur amplius*. Ale kto dobry: niech nam go cáłá nie ruſzy wieczność: *maneat nobiſcum in æternum*. I coż mi potym, że STANISŁAW Dźiećiuch, Młodźian, Kápłan, Biskup nieprzepłácony: *inæſtimabilis?* kiedy ſię to nie wroći: *& illuc ultra non revertetur*. Co po Weſpázyánie: że z niego rzeká dobrodźieyſtw nieprzebrána: *Haurite ex me tanquam ex Nilo*: kiedy tá rzeká wyſchłá: *Siccavit Dominus fluvios?* Co po Bérćie Ceſárzowey, że wielkich máiętnośći prawie zá nic, gdy zá nić dawczyna: kiedy iuż od śmierći udawiona: *extincta cinis?* Cieſzyć nas nádźieiá: że STANISŁAW S. *non obijt ſed abijt*: odſzedł á nie umárł. Tylkoć to bydło gdy odchodźi, nie powraca; grzeſznicy bydło: *reputati ut jumenta*; iákiego tákiego duſzá nieſzczęśliwa, że po śmierći ná wieki żywa: śmierći ſzukáiac, nigdy iey nie znaydźie: *& mors fugiet ab ejs*. Iák poydźie do piekłá, ták ſię więcey, chybá ná ſąd Boży (á ieżeli kiedy: tedy ná ludzkie utrapienie) nie powroći: *Spiritus vadens & non rediens*: STANISŁAW S. nie tego gátunku: *nequaquam mortuus eſt, ut mori ſolent ignavi*. Słońce zá chmurę záſzło: nie widáć go, á ieſt: *Non videtur, & adeſt*. Xiężyc miſtyczny zgásł, áżeby znowu záświećił: *ut luceat omnibus*; zniknął nam z oczu, áżeby ſię pełnieyſzy powroćił: *redibo plenior*. Pſzenicá Chryſtuſowa wyborna: *Frumentum Chriſti*: skryłá ſię w źiemię, áżeby ſtokrotny pożytek uczyniłá. Zginał nam Kleynot koſztowny: áżeby ználeźiony bárdźiey nas ućieſzył: mowi S. Chryzolog: *Semper quidem cum perdita reperimus, novum capimus cumulum gaudiorum: & eſt jucundius nobis reperiſſe perdita, quàm non perdidiſſe ſervata*. Większe weſele Aniołowie máia: gdy grzeſzniká zgubionego, á potym do BOGA náwroconego ogladáia. Páſterz ſetna Owieczkę, białogłowá groſz dźieśiąty ználazſzy, bárdźiey ſię iednemu niż wſzytkim ćieſzy: *congratulamini mihi, quia inveni*. Odſzedł STANISŁAW: *Homo nobilis*, w dáleką, bo wieczności drogę; á odſzedł: *accipere ſibi Regnum*: wźiąć ſobie Kroleſtwo, Niebieskie w poſſeſſya, á Polskie w opiekę: *in protectionem*. Odſzedł ná raz, áżeby ná záwſze przyſzedł: *& reverti*; pożegnał nas ná moment, áby ná wieki powitał, w kompánii z Iezuſem: *vado & venio ad vos*; wſzák gdźie Pan tám y sługá, gdźie Pryncypał, tám iego przyiaćiel: *ubi ego ſum, illic & miniſter meus*. Co owá Lácedemonká, po przegráney ſwoich bátálii, opłákiwáłá zábitego ſyná: á oto tenże ſyn żywy, zdrowy

Dan. 7. Ier. 14. Ioan. 14. Iob. 36. Iſ. 55. Sap. 8. Iob. 18. Apoc. 9. Pſ. 77. 2. Reg. 3. S. Ignat. E. M. ſerm. 168. Luc. 15. Luc. 19. Pſ. 104. Ioan. 14. Ioan. 12. Valer. Maxim. L. 9. C. 12.

zdrowy záwitał. Obaczyłá go, z rádośći wielkiey nagle umárłá: to Prześwietna Dyecezya Krákowska, cáła Koroná Polska, iuż nie syná ále Oycá żałosna śmierći, w podobnym stánęłá terminie: *Quia vivit Victor sub gladio*: że iey STANISŁAW, ni ow Iákobowi zginiony ználazł się Iozef: *Ioseph vivit*: że mistyczny Gołabek z krwáwego potopu, do mistyczney Kośćiołá swoiego powroćił Arki: *portans ramum Olivæ*: że Moyżesz no-
Ex. 4. wego Testámentu do swoich nápárł się Bráći: *vadam ad Fra-*
Ioan. 20. *tres meos*. Co Chrystus Mágdálenie, po Zmartwychwstániu, to STANISŁAW Swiętosłáwie po szczęśliwym z światem rozstániu, iść kazał z nowina do Bráći: *Consurge filia, Episcopum*
Longin. *Successorem meum & Canonicos Fratres meos adi.* Co S. Páweł do Philippensow piorem nápisał. to STANISŁAW S. do swoich Prałatow áffektem y effektem wyráźił: że to iego naymilśi y naypożądáńśi Bráćia, poćiechá y Koroná iego: *Fratres mei cha-*
* Gaudiũ. *rissimi & desideratissimi * gaudium meum * & Corona mea.* Szczęśliwi Prałaći: że w iednym cnot świętych z Biskupem swoim,
Eccl. 44. z Pátronem swoim stánęli pobrátyństwie: *Homines magni virtute*; że między świętym á nimi, piękna głow Bogomyślnych, serc BOGA kocháiacych, rąk dobroczynnych uczyniłá się sympáthia: *similis simili gaudet*; że w chwale wiekuistey iuż ucukrowánemu, uzłoconemu, ubłogosłáwionemu STANISŁA-
Psal. 126. WOWI tesknicę do śiebie zrobili: *Implevit desiderium suum ex ipsis.* Co pisze Pòétá: że oyczyste progi y katy, wielki to ná serce káżdego mágnes; y wilká náwet, naturá ćiągnie do lásá:
Ovid. L. 1. *Nescio quá natale solum dulcedine cunctos ducit*; co Philozof mo-
de Pont. wi: *Ibi Patria, ubi bene*: *Tam Oyczyzna, gdźie dobrze:* to dowod, że STANISŁAWOWI wszędźie dobrze, á u swoich Prałatow naylepiey, gdy się ták do nich nápiera: *ad Fratres.* Niech kto chce powroćić nie gotow, gdźie był w biedźie, niewoli, y ćięszkiey oppressyi, mowiac: choćbym tám oká zápomniał. Nie kro-
Thren. 3. tkiey pámięći STANISŁAW S. *memoriâ memor*: procz iedney krzywdy swoiey, procz świátowey márnośći, ćielesney roskoszy, nic więcey ná świećie á dopieroż w Kathedrze swoiey nie
Psal. 73. zápomniał, ná wszytkich po śmierći, pámiętny: *memor Congre-*
Orig. hom. *gationis*; co Prałatá godnego, to trzećie máiac tu Oko: *Oculus*
5. sup. Mat *simplex, est Prælatus bonus*; y owszem godna Oká Chrystusowego
Zachar. 2. źrzenicę: *Qui vos tangit, tangit pupillam Oculi mei.* Co Niebo
S. Gregor. niebieskie dwá: to Niebo źiemskie *Regnum Cœlorum præ-*
hom. 12. in *sentis temporis Ecclesia*: tá tu Przesw: Bázyliká, ták wiele ma lu-
Evang. minarzow: iák wiele madrośćia, świátobliwośćia, godnośćia iáśnieiacych Prałatow: *Vera mundi Lumina.* W ktorych kom-
pánii,

pánii, áżeby STANISŁAW do dniá ſądnego Polskę illuminował, do nich ſię konſekrował: *ut luceat omnibus*. Co Abráhám zá żywotá náuczył ſię ubogich portowáć: y po śmierći nie mogł wytrwáć, áż Łázárzá nie tylko ná opiekę, ále też ná łono ſwoie wźiąn: *Factum eſt ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in ſinum Abraha*. S. Chryzolog powiáda, iák ſię Abráhámowi zdáło, żeby mu w Niebie czegoś brákowáło, gdyby mu ſię iuż zwykła ludzkośćią y dobroczynnośćią báwić nie doſtáło: *Revera fratres, parùm ſe beatum credidit Abraham, ſi in ipſa ſuperna gloria ab hoſpitalitatis pio ceſſaret officio*. To STANISŁAWOWI S. aczkolwiek BOG ſam ſerce kontentuie, przećię mu ieſzcze z Práłatámi ſwymi ćieſzyć ſię brákuie, kiedy do nich, przenośin Ciáłá ſwego koniecznie pretenduie: *Manda illis, ut Corpus meum in Eccleſiam majorem non cunctanter transferant*. Szczyćił ſię pomieniony Apoſtoł nádźieią Korony Niebieskiey: że mu ią zá iego prace zgotowano: *Repoſita eſt mihi Corona juſtitiæ*; ſzczyćił ſię wielką, ktorą miał z Philipenſow poćiechą: że mu, ich w służbie Bożey ochotá y cnotá zá rożány ſtánęłá wianek. *Gaudium meum, corona mea*. Mowi *Caſſiodorus*: *Virtus una Coronâ unâ, plures pluribus dignæ ſunt*. *Cnotá iedná Korony iedney: wiele cnot, wielu godny Koron*. Theágenes Káwáler Athenski zárobił y odebrał, zá żywotá ośm ſet, po śmierći cztery ſtá koron. I STANISŁAW S. nie ná iednego koniá Towárzyſz, nie o iedney ręce Iezuſow robotnik: *ad omnia*: wźiął w Niebie Koronę Apoſtolską żárliwośći, Męczeńską ćierpliwośći, Pánieńską Anielskiey czyſtośći; pośpieſzył y ná źiemi po trzy herbowne Prześw. *Capitulû* KORONY, iáko oſobliwy TROYCE Przenayśw: chwalcá, iáko známienity Wiáry, Nádźieie y Miłośći kochánek. Odebrał godne z Was Práłáći moi *Diadema*, ták wielą drogich Kámieni, iák wielą godnych ozdobne Subiektow: *Ex omni lapide pretioſo*.

Mat. 5. *Gaud. ii. Luc. 6. ſerm. 121. Longin. * Corona 2. Tim. 4. Alex. ab Al. Savedr.

Oſee 11. Zápowiedźiał BOG: że lud iego będźie záwieſzony, czego ſię trzymáć nie wiedzący ná powrot iego: *Populus meus pendebit ad reditum meum*. Záwieſzone dotąd dyskurſem moim Przezacne ták godnego Słucháczá ucho ná nádźiei: że z tąd STANISŁAWA S. miárkowáć dobroć: iż ná to mieyſce święte uczynił powrot: *reverſus unde venerat*. Precz tu nieſzczęśliwych czáſow rewolucye, opłákáne nieſzczęśćia powroty, grzeſzniká do niecnoty, *Canis reverſus &c.* grzechu czyiego BOGV y ludźiom ná pámięć: *in memoriam redeat iniquitas &c*: w chorobę, w kazus, w kłopot recydywa, *in idipſum*. Niechby był żywo powroćił (3. *Reg*. 22.) Achab Krol Izráelski z expedycyi

2. Petr. 1. Pſ. 108. Hebr. 4.

 Syryiskiey,

Syryiskiey, pewnieby był Proroká Páńskiego Micheáſzá nie żywił: *Suſtentate eum pane tribulationis & aquâ anguſtiæ, donec revertar.* Niechby był Iulian Apoſtátá z woyny Perskiey zdrowo ná powrot záwitał, byłżeby ſadny dźień ná Chrześciány, iák ſię Pogánin groźił. Zábáwiony kruk ná śćierwie, Bolesław śmiáły ná ſwywoli w Ruśi: Bogday był ſzyię złamał, niż kiedy powroćił: bo ná ſwoie y ludzkie nieſzczęśćie. Vćiemiężył poſpolſtwo, utrapił Duchowieńſtwo, nowa pokazał tyránnia: gdy do pierśi Pániom Polskim ſzczęniętá przyſadzáć kazał. I ták nie ieden ſzátan do ſwego gdy powroći domu, biádá częſtokroć domownikom! *Noviſſima pejora prioribus.* W dobry ſpoſob y páńsko powroćił Iákob z Mezopotámii: o kiju tám wyſzedſzy: *in baculo iſto trãſivi hunc Iordanem*: wozámi ſię y obozem przywiozł: *cum duabus turmis.* W dobry ſpoſob y pięknie powroćił Tobiaſz z Medyi: co go tám z domu biedá wypędźiłá, to go do domu roskoſz przyprowádźiłá: *Omnibûs bonis repleti.* Powroćił STANISŁAW ze Skałki ná Wawel, á pewnie nie ubogo: *Non eſt reverſus inanis.* Nic to że Abráhám w złoto y ſrebro bogáty: *dives in poſſeſſione auri & argenti*: bo cudze kąty poćieráć muśiał: *Peregrinatus Abraham.* Nic to że Iob wielkiey máiętnośći Poſſeſsionat: *fuit poſſeſſio ejus:* bo leżącego nie miał groſzá; gdy budynki bies obálił, gdy dźiatki poginęły, gdy inwentarze ſzátan pobrał, nie było ſię do czego posiągnąć: do tego przyſzło, że ſię Iobowi złożyć przyiaćiele ná drugi dorobek muśieli: *Dederunt ei unuſquiſq; ovem unam, & inaurem auream unam.* Nic to że Sálomon cáła gębą Pan we wſzytko máiętny: bo go ná ták piękną nie ſtáło bárwę, iáką ten y ow od Stworce ſwoiego ma kwiatek, według słow Chryſtuſowych: *Nec Salomon ita veſtitus eſt in omni gloria ſua, ſicut unum ex iſtis.* Bias Philozof uchodząc z ogniá, nic z ſobą nie wźiąwſzy; ſpytány, czemu ták? odpowiedźiał, że wſzytko z ſobą niosł. *Omnia mecũ porto.* Nie maſzći człowieká ná świećie żeby miał wſzytko: *Non omnia omnes.* Ten ma fortunę, á dźiatek páſz: *ſterilis & abſq; liberis*; ow ma dźiatki, á co im dáć niemaſz: *deeſt panis &c.* ten bogáty, á chory: *homo infirmus & exigui temporis*; ow zdrow, á ubogi: *ego vir videns paupertatem meam.* Fraſzká Polskie przysłowie: kto ma żytko ma wſzytko: *Eſca ventri, & venter eſcis*; y to nie wielka ſummá czym ſię Bias ſzczyćił: że miał trochę mądrośći y nieco cnoty: *quid hoc inter tantos?* grunt co náſz S. Oćiec mawiał: *Deus meus & omnia*: Bog moy y wſzytko moie. Tá Mądrość nieskończona, z ktorą to cáła dobr wſzelákich przychodźi ſummá: *omnia bona pariter cum*

S. Chryſoſt & S. Hier. *Long. l. 3. A. 1676.* *Matt. 12.* *Gen. 32.* *Tob. 12.* *1. Re. 1.* *Gen. 13.* *Gen. 35.* *Iob. 1.* *Iob. 42.* *Mat. 6.* *Eraſm. in Adag.* *Iudic. 13.* *Num. 21.* *Sap. 9.* *1. Cor. 6.* *Sap. 7.*

cum illa; tá máiętność nieprzebrána, w ktorey śię wszytkie dostátki zámykáią; *in ipso omnia*. Więc że STANISŁAW S. w sámego bogáty BOGA: toć Pan we wszytko: *per omnia dives*. Mądry, wszytko wie, gdy wszytko wiedzącego widźi y záżywa; zdrowy, bo iuż niećierpiętliwy, á náwet nieśmiertelny, ile tam osádzony, gdźie śmierć, chorobá, smutek nie postoi: *& mors ultra non erit*; ma possessya Niebo, skarb nieoszácowány szczęśliwą wieczność, ma kleynot nieprzepłácony koronę wiekuistą, ma kosztowną bárwę sukienkę chwały: *stolam gloriæ*. Dobry STANISŁAW: że w szczęśćiu bywszy ná swoich pámiętny: *memor fuit nostri*; nie ták, iák ow wspoł-więźien Iozefá: że śię sam miał dobrze, y przyiáćielá w złym byćie, zápomniał: *oblitus interpretis sui*. Niech kto chce owego *Gen.* 8. násláduie kruká: że śię miał ná trupách bogáto, y o Korab, o Páná swoiego Noego nie dbał: *egrediebatur & non revertebatur*; STANISŁAW dobry: w Niebie Pan, á przećię ná źiemi ná Dom swoy pámiętny: *rediit in Domum suam*. Dobry STANISŁAW: że máiąc w Krákowie wielu niewdźięcznych swoiey Pásterskiey życzliwośći, niegodnych Páńskiey przytomnośći, przećię do Krákowá zbliżył, owego nie práktykuiąc przysłowia: *kto czego niewdźięczen, tego y niegodźien: ab ingratis beneficia tolluntur*. Niech śię szczyći Dom Izáákow: że w niego Iákob; Dom Tobiaszow: że w niego Tobiasz młody; Dom Dawidow: że w niego Sálomon wiele wniosł dostátkow, *divitias multas*. Wszytko to frászki, bo źiemskie, doczesne, skáźitelne rzeczy; *omnia vanitas*. STANISŁAW S. w ten Prześwietny Dom wniosł rzeczy niebieskie, wiecznych, státecznych splendorow Depozyt: *Depositum bonum*. Iakob, coż po tym, że máiętny? gdy tylko ná synow: *Iacob filijs suis*. Sálomon, co mi zá poćiechá, że Bogacz? kiedy sobek: ná budynki, Dámy, bánkiety, ná Sukcessorá: *habiturus heredem*: y ták práwie káżdy śiebie y swoich bliższy: *Proximus quisq; sibi*. STANISŁAW S. nie sobie fortunat. Co Rudolf. I. Cesarz w Obożie z woyskiem cáłym uprágniony, dostawszy napoiu, umartwił śię mowiąc: *Non mihi sitiebam, sed exercitui. Nie sobiem prágnął, ále woysku*; co sam Pan IEZVS záwołał ná Krzyżu: *Sitio, Prágnę*; á przećię pić nie chćiał: bo nie sobie, lecz nam wszytkim Krolestwá niebieskiego prágnął, prágnął zbawienia nászego: ták konceptuią Doktorowie Swięći. To STANISŁAW Swięty prágnął ná swoię powroćić Káthedrę; przenieść śię tu kazał: gdźie Owieczki swoie Błogosłáwieństwy Pásterskimi bogáćił, gdźie ich pokármem słowá Bożego násycał, gdźie śię zá nich modlił, gdźie śię o nich uymował, gdźie z drapieżnym wil-

Eccl. 6.
Ps. 135.
Gen. 40.
Iudit. 16.
2. *Tim.* 1.
Gen. 49.
Eccl. 2.

 kiem

kiem bátália odpráwował: *certans pro justitia.* A kazał się przenieść nie sobie, lecz cáłey Oyczyznie: *pro Patriæ salute*: zprowádźił tu wszytkie swoie u BOGA zasługi, ażeby ich bogáta Polakom száfował dystrybuta: *omnibus affluenter.* tu ślepym oczy, głuchym uszy, niemym ięzyki, kálekom ręce y nogi, chorym zdrowie, umárłym żywot, utrapionym poćiechę, ubogim fortunę, rozdawáć raczył: *Poscentes ejus merita salutis dona referunt.*

8. Mach. 13

Co ktoś *Apoc.* 2. zá żywotá, sławá że żywy: *Nomen habes quòd vivas, re autem mortuus es.* Co drugi *Zach.* 11. iák strugány Bożek, choć dobrze iadł y pił: *O Pastor & Idolum!* to STANISŁAW po śmierci żywy: *vivit Deo*; nie dla kształtu ná tym świętym zálega mieyscu. Pokazał to w Roku 1410. Kiedy pod czás wálney przećiwko Krzyżakom expedycyi, y pod czás sámey bátalii, y od nieprzyiaćioł widźiány ná powietrzu: á oto Polskiemu Woysku swoię Pásterska dawał Benedykcya; ták dopomagał: że náśi wiekopomna otrzymáli Viktorya. Pokazał w Roku 1509 od Zygmuntá I. przećiwko Wołoszy zá Pátroná obrány, ślubámi obowiązány, wielkie temuż Monárszе y cáłemu Narodowi Polskiemu, dniá 4. Pázdźierniká otrzymáne, uprośił u BOGA zwyćięstwo. A przedtym w Roku 1462. pokazał żywa swoię nád Duchownymi y świeckimi Ziomkámi swoimi protekcya: kiedy Swięta iego Głowá w Processyi nieśiona, rzęśistym zlewáłá się potem. Nie owá to głowá, ktora Károl V. Cesarz idac noga potráćił: á oto w niey mysze gniazdo. *Henricus Engelgrave* konceptuie ná to: O gdyby z głow Páńskich czászek uchylić! obaczylibyśmy tám: iák owe panięce mozgi, nie mol, ále mysz potężna we dnie y w nocy, y w Kośćiele y przy stole gryźie: *O curas hominum, o quantum in rebus inane!* Frásobliwa w głowie mysl á w torbie mysz, ieden to pożytek: *cogitationes torquentes cor*; swoiá ru ná, á Oyczyznie podpory pász: *Cogitaverunt consilia, quæ non potuerunt stabilire*: z wielkich zamysłow, iák z brzemienney źiemie potomstwá: *parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.* Nie owá to głowá, ktora Málpá obracáiac, mowiłá: *pulchrum caput, sed cerebrum non habet*: *piękne ládáco, głowá, iest co widźieć, ále mozgu nie pytay.* Nie owá to głowá, zá ktoraby się nie iednemu spowiádáć trzebá, mowiac prawdę do swego Klientá: *zá moia głowa ná twoiey y włoską nie zostánie*: *Caput languidum.* Głowá STANISŁAWA S. złota: *Caput aurum optimum.* Frászką głowá Themistoklesá, choć zá nię Artáxerxes Krol Perski dwieśćie Tálentow (co wielka summę uczyni) deklá-

Margin notes: Rom. 6. — Iodoc. Decius. — Long. l. 13 — Poitres larva mundi p. 212. — Pers. — Iob. 17. — Ps. 20. — Horat. in Art. — Is. 1. — Cant. 3. — Plut. in Themist.

deklárował. Fraſzká głowá Sertoryuſzá: choć zá nię Metellus (gdyby ią Rzymiánin przyniosł) ſto grzywien złotá y rolą we dwádźieśćiá 1000. morgow obiecał. Mizerna głowá Caiuſá Grácchá, że ią złotem odważyć miano; Septimuleius, żeby mu więcey ważyłá, mozg wyiąwſzy, ołowiu w owę głowę nálał. Nadſtáwne ánimuſzem głowy, fántázya ſztukowáne rozumy, powaga ipſymowáne ſubiektá: *quæ videntur & non ſunt*. Głowá STANISŁAWA S. pokorna; z pámięći ná BOGA, z mądrośći, z Bogomyślnośći, ſwoy wźiąwſzy ſzácunek, lepſzy nam co moment, (niż owá w Apulii w pierwſzy dźień Máiá) ſkarb łáski Boskiey pokázuie: *Theſaurum non deficientem*. Myśli o nas: **Securus fui* *noſtri ſolicitus*; náſz drugi Ieremiaſz: *Fratrum amator & populi Iſráël, qui multùm orat pro populo & univerſa ſancta Civitate*: *Kochánek Bráći y ludu Izráelſkiego, ktory ſię wielce modli zá lud y zá wſzytko święte Miáſto*. Tenći to drugi Moyżeſz: chwyta BOGV zágniewánemu ręce; z iego ſię zapálczywośćią iák Iákob z Aniołem páſſuie, w gorących modlitwách ſwoich: *contra Deum fortis*; nie dźiw że ſię poći: bo krwáwo w ſpráwie náſzey przed BOGIEM pracuie: *Multùm orat pro populo*. *Democritus Liberius* bywſzy Posłem do Philippá Mácedońskiego Krolá; kiedy mu obráżony prawda Monárchá rzekł: Nie boiſz ſię, bym ći głowy nie wźiął? Odpowiedźiał: Weźmieſz, dobrze: zá tę śmiertelna y skáźitelna, da mi Oyczyzná złota y nieśmiertelna. Kiedy Izábelli Krolowey Węgierskiey odebráno Koronę: żałoſna Páni we łzy ſię rozpływáłá: á oto Krolewicz máły, nie wiedźieć iák doſtány Krzyż z owey Korony, wyiąwſzy z zanádrzá prezentował Mátce, y mowił: Nie fráſuy ſię Mátko: kiedy ten mamy, y Koronę my odzyskamy; do tey naylepſzey czaſtki wſzytkie ſię powrocą. Zábieray iáko chceſz nieużyta śmierći Koronom Krolewskim, Mitrom Xiążęcym, Infułom Biskupim, wſzelákim zgromádzeniom kocháne głowy, zá ktorymi nam bydź iák zá murem; ich Herbowne o źiemię roſtracay Kleynoty; czyń ták: żeby Krolestwá, Prowincye, Dyecezye, Fámilie nárzekáły: *Cecidit Corona capitis noſtri*. My ćię ſpytámy: y cożeś wskoráłá? *Vbi eſt mors victoria tua*? Bo nam BOG dał złota á nieprzeżytą Głowę STANISŁAWA S. dał nam iego herbownego PRVSA; do ktorego, iuż to do Węgier przez Elżbietę Krolową wywieźiona máteryálna, iuż to ná czworo od Károlá Guſtáwá podźielona formálna, przećięż ſię do ſwoiey pory powroćiłá Koroná: *Rediit ad Dominum, quod erat ante ſuum*. Co kiedyś Ptolomeuſz Krol Egipski Alexandrowi rzekł: to ia dźiś tobie, Wielki, nie tylko świátá, ále też ćiáłá y czártá

Idem in Sertor. *Idem in Caio.* *Platina in Levit.* *Collenut l. 13. hiſt.* **S. Bet 2. Mach 15.* *Gen. 32.* *Okolski ſub St. Zarem* *Orichov* *Ier. 5.* *Long. 10. & Kochov Clim. 2*

D zwyćiężco

1 Mach. 10 zwyciężco rzec mogę: *Felix dies in qua reversus es*: *Szczęśliwy dźien ktoregoś się tu powrocił.* Założyłeś godne Krákowskiemu Miástu *Capitolium*; stánałeś zruinowáney Fortecy, y owszem cáłey Polszce ná *Præsidium*: *Vnus pro decem millibus*; wniozłeś tu zarádna twoię o nas wszytkich Głowę, po iákaby się pewnie y S. Dyonizy, iák niegdy po swoię schylić nie lenił; Swięte twoie złożyłeś tu Kośći; nád iákimi BOG sam bydź ráczy
Ps. 33. Strażnikiem: *Custodit Dominus omnia ossa eorum.* Vczyniłeś znáczna protekcyi twoiey pámiątkę Roku 1331. Kiedy tego dniá Władysław Łokietek czterdźieśći tyśięcy Krzyżakow zbił. Kiedy tego dniá, Roku 1605. Chodkiewicz w połczwártá tyśiącá Polakow, dźiewięć tyśięcy pod Kircholmem zniosł Szwedow. Kiedy tego dniá, Roku 1655. Studenći Krákowscy wypadszy z Miástá: znáczny z Szwedámi uczynili experyment. Vczyńże ieszcze tę pámiątkę: żeby się Koronie Polskiey stárożytne cnoty, sercá, głowy, ręce, fortuny powrociły: *in unum redeant*: żeby się záwoiowáne, záfántowáne, *per fas & nefas* oderwáne Prowincye kiedyż tedyż do niey przyłaczyły: *Redeat ad Dominum, quod erat ante suum.* Powiedźiał P. IEZVS Ioan. 12. że kiedy miał bydź podwyższony od źiemie, tedy wszytko poćiągnie do śiebie: *omnia traham ad meipsum*: ziśćił to ná Krzyżu. Niechże twoy herbowny PRVS ták szczęśliwym będźie mágnesem: że dusze násze z rąk Czártowskich, dobrá Polskie z rąk nieprzyiaćielskich wyćiągnie, że im ich z gárdłá wydrze: *extrahet illas.* A co S. Thomasz Kántuáryiski Arcybiskup, y inśi niektorzy Swięći Infułáći, po śmierći swoiey, ná Kátáfálku, w Trunnie, w grobie czynili, uczyń y ty: Podnieś Błogosławiona Práwicę twoię, day mistyczney Koronie twoiey: *Fratribus, gaudio, Coronæ tuæ*; day herbownym Prałatow twoich KORONOM, y cáłey Koronie Polskiey, nie tylko Pásterskie, ále też Oycowskie Błogosławieństwo: *Benedicite Reverendissime Pater*, A.

Crom. Miech. Biasecki. Kochowski Clim. 2. Exod. 28. Iob. 20. Chrys. Henriq. L. 1. fasc. SS. Ord. Cist. c. 10.

APPROBATIO.

Sanctum pro Sancto Martyre Divo STANISLAO Episcopo Crac. laborem, publicè devoto Auditorio approbatum, ut imprimatur, Die 21. Decembr. 1719. facultatem libenter do.

M. BASILIVS PLASCZEWSKI, S. Th. Doct. & Professor, Canonicus Cathedr. Crac. & SS. OO. Præpositus, S. R. M. Secretarius, Libr. Diœcesanus Censor, ac interea Studij Almæ Vniversitatis Crac. Generalis RECTOR. mp.

A ſi ad ſtomachum vomitiones,ſi ad aluum,fortem purgationem,velut eam quæ in venis, per vrinas debere vacuari admonet, docens nos diuerſos purgãdi modos,variaſque partes, quibus repurgari ille humor poſſit, prout in vna magis, quam in alia abundat parte,& prout ad hanc,non ad illam tẽdere videtur. A liene autem vbi fomes,& minera huius febris,per patentem ductum (de quo tamẽ ambigitur,cum Auicenna velit eſſe venam ſtephanicam,ſeu coronariam dictã, & Gal.in lib. de vſu partium vas dicat eſſe breue, ſeu venoſum a ſummo prope lienem ramo ad ventriculi fundum protenſum) humorem melancholicum,cuius metropolis lien eſt, tranſmitti ad ipſum vẽtriculum, vbi maxime progreſſo morbo iam multũ extenuatus fuerit,& natura ſuperior,nemo puto inficias ibit. Ex hoc velim obiter intelligas alterius quæſiti ſolutionem, quoniam & quæ ab B alijs affertur mihi non vndique placet,vtpote nimis communis,& quæ non tam quartanæ,quam quotidianæ etiam febri conuenire poteſt;ex qua nimirum cauſa in quartana appetitus ab initio diminutus ſit,& poſt initium maximus,vt experimento conſtat,& docuit Hipp.7.epid.exemplo Oneſia nacti, & Polychari; reſpondetur enim a Mercuriali, & aliis, quia initio ventriculus oppletus eſt pituita,quæ appetitum hebetat,& qua conſumpta,progreſſu febris,appetitus excitatur; Verum huiuſce rei vera cauſa, ni fallor, eſt, quia progrediente quartana, humor melancholicus, qui iam incipit a natura expelli,a liene in vẽtriculũ reijcitur,qui cum auſterus ſit,& frigidus adſtringendo,& corrugãdo ventriculi os, appetẽtiam excitat, quæ torpet ante commeatum humoris,propter cauſas non ita ſupra allatas; ex ſola enim pituitoſorum ſuccorum conſumptione anorexia quidẽ ceſſaret,ſed nõn tã magna excitaretur appetentia.Qũa propter puto ego C Gal.imperare ea,quæ vomitum prouocant in quartana,vt per os quoq; melancholici humoris febrem producentis portio extra feratur, ideoque ad validum, etiam vomitorium ex veratro albo deuenit, quod forte nimis alicui videri poſſet, ſi de expurgandis ſolum humoribus pituitoſis in ventre contentis intelligi vellet. Addamus, quod ſi Gal. ad expurgandas tantum vẽtriculi cruditates vomitorium in quartana imperaſſet, multo ante morbi ſtatum id feciſſet, nec coctionis notas expectaſſet. Præterea id factum ab eo eſſet, ante quam diuretica præſcriberet,nõn poſt, quia cum diuretica calida ſint, tenuiumque partiũ, ideo non prius ſunt adhibenda,quam prima regio dicta excrementis vndique expiata ſit, ne ſecum illa rapiant,obſtructionemque augeant. Confirmat noſtram D ſententiam quod ſubiungit Gal eos,qui ad vomitum nõ ſunt idonei,quales qui preſſo,anguſtoque ſunt pectore quique vomere non conſueuerunt, vehementius per inferiora purgandos eſſe,ſupplendumq; per infernum ventrem, quod per vomitiones negatum eſt. Nam & hæc clare indicant ipſum ad humorem melancholicum reſpicere,non ad crudos primarum viarum ſuccos, quem pariter humorem deorſum ſemper ducendum eſſe vult,iuxta id quod ſupra ex eo,& Hipp.oſtenſum fuit,niſi tamen adeo feratur, quia tũc quo natura vergit,eo deducere oportet, quod miror non animaduertiſſe viros Clariſſimos. Ad id vero, quod obijci poſſet, quartanarios multos liberari vomitibus pituitoſis non melancho-

125

ſkich

wſzy

ili.

M

więtá MARYA M

NA MIES

℣. IEZU, MARY

Niech w ſercu &c.

℟. Amen.

℣. Boże poſpieſz ſię &c.

℟: Pánie pokwáp ſie &c.

℣. Chwałá Oycu,

℟. Iak byłá ná

H

Co

ley miłoś

ś mięzem

zoná.